

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ പഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

ക്ഷുത്തൃഡഭിഭൂതാനാം വാനരാണാമേകസ്യാം ഗുഹായാം
പ്രവേശസ്തത്ര തൈർഭിവ്യവൃക്ഷസരോവരഭവനാനാമേകസ്യാ
വൃദ്ധായാസ്തപസ്വിൻയാശ്ചാവലോകനം ഹനുമാതാ താം പ്രതി തസ്യാഃ
പരിചയസ്യ ജിജ്ഞാസനം

സഹ താരാംഗദാഭ്യാം തു
സംഗമ്യ ഹനുമാൻ കപിഃ |
വിചിനോതി ച വിന്ധ്യസ്യ
ഗുഹാശ്ച ഗഹനാനി ച || 4.50.1 ||

സിംഹശാർദൂലജുഷ്ടാശ്ച
ഗുഹാശ്ച പരിതസ്തദാ |
വിഷമേഷു നഗേന്ദ്രസ്യ
മഹാപ്രസ്രവണേഷു ച || 4.50.2 ||

ആസേദുസ്തസ്യ ശൈലസ്യ
കോടിം ദക്ഷിണപശ്ചിമാം |
തേഷാം തത്രൈവ വസതാം
സ കാലോ വ്യത്യവർത്ത || 4.50.3 ||

സ ഹി ദേശോ ദുരൻവേഷ്യാ
ഗുഹാഗഹനവാൻ മഹാൻ |

തത്ര വായുസുതഃ സർവം
വിചിനോതി സു പർവതം || 4.50.4 ||

പരസ്വരേണ രഹിതാ
അന്യോന്യസ്യാവിദൂരതഃ |
ഗജോ ഗവാക്ഷോ ഗവയഃ
ശരഭോ ഗന്ധമാദനഃ || 4.50.5 ||

മൈന്ദശ്ച ദ്വിവിദശ്ചൈവ
ഹനൂമാൻ ജാംബവാനപി |
അംഗദോ യുവരാജശ്ച
താരശ്ച വനഗോചരഃ || 4.50.6 ||

ഗിരിജാലാവൃതാൻ ദേശാൻ
മാർഗിത്യാ ദക്ഷിണാം ദിശം |
വിചിൻവന്തസ്തുതസ്തുത്രേ
ദദ്യൂർവിവൃതം ബിലം || 4.50.7 ||

ദൂർഗമ്യക്ഷബിലം നാമ
ദാനവേനാദിരക്ഷിതം |
ക്ഷുത്പിപാസാപരിതാസ്തു
ശ്രാന്താസ്തു സലിലാർഥിനഃ || 4.50.8 ||

അവകീർണം ലതാവൃക്ഷൈ -
ർദദ്യൂസ്തേ മഹാബിലം |
തത്ര ക്രൗഞ്ചാശ്ച ഹംസാശ്ച
സാരസാശ്ചാപി നിഷ്ക്രമൻ || 4.50.9 ||

ജലാർദ്രാശ്ചക്രവാകാശ്ച
രക്താംഗാഃ പദ്മരേണുഭിഃ |

തതസ്തദ് ബിലമാസാദ്യ
സുഗന്ധി ദുരതിക്രമം || 4.50.10 ||

വിസ്മയവ്യഗ്രമനസോ
ബഭൂവുർവാനരർഷഭാഃ |
സഞ്ജാതപരിശങ്കാസ്തേ
തദ് ബിലം പ്ലവഗോത്തമാഃ || 4.50.11 ||

അഭ്യപദ്യന്ത സംഹൃഷ്ടാ -
സ്തേജോവന്തോ മഹാബലാഃ |
നാനാസത്യസമാകീർണം
ദൈത്യേന്ദ്രനിലയോപമം || 4.50.12 ||

ദുർദർശമിവ ഘോരം ച
ദുർവിഗാഹ്യം ച സർവശഃ |
തതഃ പർവതകൂടാഭോ
ഹനുമാൻ മാരുതാത്മജഃ || 4.50.13 ||

അബ്രവീദ് വാനരാൻ ഘോരാൻ
കാന്താരവനകോവിദഃ |
ഗിരിജാലാവ്യതാൻ ദേശാൻ
മാർഗിത്യാ ദക്ഷിണാം ദിശം || 4.50.14 ||

വയം സർവേ പരിശ്രാന്താ
ന ച പശ്യാമ മൈമിലീം |
അസ്മാച്ചാപി ബിലാദ്ധംസാഃ
ക്രൗഞ്ചാശ്ച സഹ സാരസൈഃ || 4.50.15 ||

ജലാർദ്രാശ്ചക്രവാകാശ്ച
നിഷ്പതന്തി സു സർവശഃ |

നൂനം സലിലവാനത്ര
കൂപോ വാ യദി വാ ഹ്രദഃ || 4.50.16 ||

തഥാ ചേമേ ബിലദ്വാരേ
സ്തിഗ്ധാസ്തിഷ്ഠന്തി പാദപാഃ |
ഇത്യുക്താസ്തദ് ബിലം സർവേ
വിവിശുസ്തിമിരാവൃതം || 4.50.17 ||

അചന്ദ്രസൂര്യം ഹരയോ
ദദ്യശു രോമഹർഷണം |
നിശാച്യ തസ്താത് സിംഹാംശ്ച
താംസ്താംശ്ച മൃഗപക്ഷിണഃ || 4.50.18 ||

പ്രവിഷ്ടാ ഹരിശാർദൂലാ
ബിലം തിമിരസംവൃതം |
ന തേഷാം സജ്ജതേ ദൃഷ്ടി-
ർന തേജോ ന പരാക്രമഃ || 4.50.19 ||

വായോരിവ ഗതിസ്തേഷാം
ദൃഷ്ടിസ്തമസി വർതതേ |
തേ പ്രവിഷ്ടാസ്തു വേഗേന
തദ് ബിലം കപികുഞ്ജരാഃ || 4.50.20 ||

പ്രകാശം ചാഭിരാമം ച
ദദ്യശൂർദേശമുത്തമം |
തതസ്തസ്മിൻ ബിലേ ഭീമേ
നാനാപാദപസങ്കുലേ || 4.50.21 ||

അന്യോന്യം സമ്പരിഷ്ഠജ്യ
ജഗൂർയോജനമന്തരം |

തേ നഷ്ടസംജ്ഞാസ്തുഷിതാഃ
സംഭ്രാന്താഃ സലിലാർഥിനഃ || 4.50.22 ||

പരിപേതുർബിലേ തസ്മിൻ
കഞ്ചിത് കാലമതന്ദ്രിതാഃ |
തേ കൃശാ ദീനവദനാഃ
പരിശ്രാന്താഃ പ്ലവംഗമാഃ || 4.50.23 ||

ആലോകം ദദ്യശൂർവീരാ
നിരാശാ ജീവിതേ യദാ |
തതസ്തം ദേശമാഗമ്യ
സൗമ്യാ വിതിമിരം വനം || 4.50.24 ||

ദദ്യശുഃ കാഞ്ചനാൻ വൃക്ഷാൻ
ദീപ്തവൈശ്യാനരപ്രഭാൻ |
സാലാംസ്താലാംസ്തമാലാംശ്ച
പുന്നാഗാൻ വജ്ജുലാൻ ധവാൻ || 4.50.25 ||

ചമ്പകാൻ നാഗവൃക്ഷാംശ്ച
കർണികാരാംശ്ചപുഷ്പിതാൻ |
സ്തബ്ധകൈഃ കാഞ്ചനൈശ്ചിത്രൈ
രക്തൈഃ കിസലയൈസ്തഥാ || 4.50.26 ||

ആപീഡൈശ്ച ലതാദിശ്ച
ഹേമാദരണഭൂഷിതാൻ |
തരുണാദിത്യസങ്കാശാൻ
വൈദൂർയമയവേദികാൻ || 4.50.27 ||

ബിഭ്രാജമാനാൻ വപുഷാ
പാദപാംശ്ച ഹിരൺമയാൻ |

നീലവൈദ്യുർയവർണാശ്ച
പദ്മിനീഃ പതഗൈർവൃതാഃ || 4.50.28 ||

മഹദ്ഭിഃ കാഞ്ചനൈർവൃക്ഷൈ -
ർവൃതാ ബാലാർകസന്നിഭൈഃ |
ജാതരൂപമയൈർമത്സ്യ -
ർമഹദ്ഭിശ്ചാഥ പങ്കജൈഃ || 4.50.29 ||

നലിനീസ്തത്ര ദദ്യുശുഃ
പ്രസന്നസലിലായുതാഃ |
കാഞ്ചനാനി വിമാനാനി
രാജതാനി തഥൈവ ച || 4.50.30 ||

തപനീയഗവാക്ഷാണി
മുക്തജ്വാലാവൃതാനി ച |
ഹൈമരാജതഭൂമാനി
വൈദ്യുർയമണിമന്തി ച || 4.50.31 ||

ദദ്യുശുസ്തത്ര ഹരയോ
ഗൃഹമുഖ്യാനി സർവശഃ |
പുഷ്പിതാൻ ഫലിനോ വൃക്ഷാൻ
പ്രവാലമണിസന്നിഭാൻ || 4.50.32 ||

കാഞ്ചനഭ്രമരാഞ്ചൈവ
മധുനി ച സമന്തതഃ |
മണികാഞ്ചനചിത്രാണി
ശയനാൻയാസനാനി ച || 4.50.33 ||

വിവിധാനി വിശാലാനി
ദദ്യുശുസ്തേ സമന്തതഃ |

ഹൈമരാജതകാംസ്യാനാം
ഭാജനാനാം ച രാശയഃ ||4.50.34 ||

അഗുരുണാം ച ദിവ്യാനാം
ചന്ദനാനാം ച സഞ്ചയാൻ |
ശുചീന്യഭ്യവഹാരാണി
മൂലാനി ച ഫലാനി ച ||4.50.35 ||

മഹാർഹാണി ച യാനാനി
മധുനി രസവന്തി ച |
ദിവ്യാനാമംബരാണാം ച
മഹാർഹാണാം ച സഞ്ചയാൻ ||4.50.36 ||

കംബലാനാം ച ചിത്രാണാ -
മജ്ജിനാനാം ച സഞ്ചയാൻ |
തത്ര തത്ര ച വിന്യസ്താൻ
ദീപ്താൻ വൈശ്യാനരപ്രഭാൻ ||4.50.37 ||

ദദ്യശൂർവാനരാഃ ശൂഭ്രാ -
ജ്ഞാതരുപസ്യ സഞ്ചയാൻ |
തത്ര തത്ര വിചിന്വന്തോ
ബിലേ തത്ര മഹാപ്രഭാഃ ||4.50.38 ||

ദദ്യശൂർവാനരാഃ ശൂരാഃ
സ്ത്രീയം കാഞ്ചിദദുരതഃ |
താം ച തേ ദദ്യശൂസ്തുത്ര
ചീരകൃഷ്ണാജിനാംബരാം ||4.50.39 ||

താപസീം നിയതാഹാരാം
ജ്വലന്തീമിവ തേജസാ |

വിസ്മിതാ ഹരയസ്ത്ര
 വ്യവതിഷ്ഠന്ത സർവശഃ |
 പപ്രച്ഛ ഹനുമാൻസുത്ര
 കാസി ത്വം കസ്യ വാ ബിലം || 4.50.40 ||

തതോ ഹനുമാൻ ഗിരിസന്നികാശഃ
 കൃതാഞ്ജലിസ്താമഭിവാദ്യ വൃദ്ധാം |
 പപ്രച്ഛ കാ ത്വം ഭവനം ബിലം ച
 രത്താനി ചേമാനി വദസ്വ കസ്യ || 4.50.41 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ പഞ്ചാശഃ സർഗഃ ||